

feiten en meningen uit de media- wereld

J. SERVAES
EN
W. VAN DER BIESEN

Einde september 1977 vierde «GRENZ-ECHO», het enige duitstalige dagblad in ons land, haar vijftigjarig bestaan. Er verscheen een speciale jubileum-uitgave waarin, aan de hand van teksten en foto's, de geschiedenis van deze katholieke krant uitvoerig werd toegelicht. Het eerste nummer van «Grenz-Echo» verscheen te Eupen op 4 juni 1927.

Het twee-wekelijkse culturele blad HOLLANDS DIEP verschijnt sinds 1 juli niet meer. De uitgever, de Nederlandse Dagbladunie NDU, heeft tot de opheffing besloten omdat de inkomsten, ook door gebrek aan advertenties, te veel achterbleven.

Het eerste nummer van Hollands Diep, dat onder hoofdredactie stond van Max van Rooy, verscheen op 8 november 1975 bij Zomer & Keuning (Kluwer). Na tien nummers werd het blad overgenomen door Necomin BV (Jack van Poll) in Rosendaal. Die staakte de uitgave na zeventien nummers, waarna de NDU het bracht tot veertien nummers en een dubbelnummer.

De Brusselse Parti Libéral zal aan het Parlement voorstellen dat de KRANTENLEZERS hun uitgaven om hun DAGBLADEN TE KOPEN zouden mogen aftrekken van hun belastbaar inkomen. Volgens de heer Mundeleer van de P.L. zou dit «de mensen aansporen meer kranten te lezen, hetgeen de beste steun is die men aan de pers kan verstrekken. Het huidig stelsel van steun aan de pers laat de regering immers toe bepaalde bladen te bevoorstellen».

In 1976 is de NEDERLANDSE DAGBLADPERS de crisis, die reeds sinds 1973 aansleept, te boven gekomen.

Volgens gegevens van de Vereniging van de Nederlandse Dagbladpers stegen de kosten nog wel met 10 %, maar de inkomsten uit de verkoop namen toe met 13 % en deze uit advertenties zelfs met 17 %. (De verhouding verkoop - reclame is 43-57).

De oplage van de Nationale bladen daalde met 4,7 %, terwijl de regionale kranten een groei van 3,1 % kenden. De gemiddelde omvang van de bladen steeg met 2,25 % tot 24,5 pagina's per dag, waarvan 56 % met redactionele teksten gevuld werden.

Ook voor de meeste NEDERLANDSE KRANTENCONCERNEN is 1976 een goed jaar geweest. Uit de jaarverslagen blijkt dat «Het telegraafconcern» (met o.a. «De telegraaf», «De Courant Nieuws van de Dag», «Het Limburgs dagblad» en «De Verenigde Noordhollandse Dagbladen») een totale omzet van 316 miljoen gulden bereikte; dit betekent een stijging met 13 %, waarvan 76 % voor rekening van de dagbladsector komt. De omzet van «Audet» (o.a. «Het Dagblad van Noord-Limburg») steeg met 14,6 %, deze van de «Nederlandse Dagbladunie (NDU)» (met o.a. «NRC-Handelsblad», «Algemeen Dagblad», «Het vrije Volk») met 12,1 %, de «Verenigde Nederlandse Uitgeversbedrijven (VNU)» met 16 % en «Wegener's Couranten Concern» met 13 %.

Van maart tot eind juni 1977 heeft de Westduitse publicist GUNTER WALLRAFF, bekend om zijn sociale reportages, waarin hij opzienbarende onthullingen heeft gedaan over wantoestanden die in tal van ondernemingen en bij de overheid heersen, vermomd op de redactie van Axel Springers rechtse boulevardblad BILDZEITUNG gewerkt. Wallraff verzamelde materiaal waarmee hij aantoonde op welke perfide wijze dit sensatieblad, dat door miljoenen Westduitsers wordt gelezen («de grootste krant ter wereld»), zijn nieuws vergaart en daarbij in het privéleven van mensen binnendringt.

Wallraff slaagde er tevens in om zijn optreden bij «Bild» te doen verfilmen. Bij de verspreiding van die film ging het Springerconcern echter in het tegenoffensief: de WDR wou uitzenden, maar is daarvan teruggeschrokken uit angst voor een Springer-lastercampagne; de kleine Nederlandse omroepen IKON en VPRO overkwam hetzelfde lot. De Zweedse televisie en de Nederlandse VARA zonden de film, ondanks 'juridische' dreigementen, toch uit. De BRT-Panoramaploeg was ook in de mogelijkheid om de film te vertonen, maar heeft daar van afgezien omdat «de film vorm-technisch niet helemaal voldeed». Verder waarschuwde Springer grote warenhuizen en boekhandels het boek: «Der Aufmacher. Der Mann der bei 'Bild' Hans Esser war» (uitgegeven door Kiepenheuer & Witsch, in het Nederlands bij Van Genek in Amsterdam) niet te verkopen. Desalniettemin gingen in tien dagen tijds 123.000 exemplaren van de hand.

De ELEKTROMAGNETISCHE GE-
LUIDSBAND of de cassette eist als ge-
luidsdrager voor muziek de eerste plaats
van de grammofoonplaat op. In West-
Duitsland werden tegenover 110 miljoen
LP's (met een waarde van 1,3 miljard DM)
gedurende het jaar 1976 40 miljoen mu-
ziek-cassettes en 100 miljoen onbe-
speelde cassettes verkocht (gezamenlijke
waarde 1,4 miljard DM). De LP-afzet steeg
in 1974 nog met 39 %, maar de groei
zwakte af naar 9 % in 1975 en 5 % in 1976,
terwijl de verkoop van muziek-cassettes
respectievelijk met 75 % en 50 % aan-
groeide.

Volgens het gezaghebbende marketing-
blad Advertising Age hadden in 1976 vol-
gende 11 RECLAMEBUREAUS IN BELGIE
een omzet van meer dan 1 miljoen dollar :
McCann Erickson, Lintas, Benton & Bow-
les, J. Walter Thompson, Havas Belge,
Houwaert, Hollander & Deneef, Troost
Campbell-Ewald, Young & Rubicam, Ma-
sius & D'Arcy-MacManus, Dechy-Univas
en Intermarco-Farner.

Op 16 augustus is het blad LES SPORTS
door «La Dernière Heure» opgeslorpt. Dit
gespecialiseerd sportdagblad vormt nu
nog slechts de insteek van «La Dernière
Heure».

Na een conflict van 27 maanden bereikten
de directie van LE PARISIEN LIBERE en
de «Vakbond van het boek» (CGT) op 16
augustus jl. een akkoord waarbij 110 van
de ontslagen arbeiders weer in dienst
worden genomen, 40 arbeiders tewerk-
gesteld worden bij drukkerijen van de Pa-
rijse pers, terwijl 85 anderen met ver-
vroegd pensioen kunnen en een schade-
vergoeding van 10.000 FF krijgen. Daar-
mee is een einde gekomen aan de langste
stakingsactie in de geschiedenis van de
Franse pers.

In maart 1975 besloot de directie van «Le
Parisien Libéré» op een kleiner formaat
over te gaan en 22 regionale edities af te
schaffen. Deze maatregel hield het ontslag
in van 52 journalisten en 233 andere werk-
nemers. Hiertegen gingen de 600 werkne-
mers van de krant op 3 maart 1975 in sta-
king. De als autoritair en conservatief be-
kend staande directeur van «Le Parisien
Libéré» - Emilien Amaury - sloot prompt
twee Parijse drukkerijen, ontsloeg een

groot deel van de arbeiders en ging zijn
krant drukken in St.-Ouen met niet-gesyndi-
ceerd personeel.

De arbeiders van «Le Parisien Libéré»
kregen herhaaldelijk steun van collega's
van andere bladen, en twaalfmaal kon
door een algemene persstaking geen en-
kele Parijse krant verschijnen. Onder de
opzienbarende acties die de drukkers on-
dernamen om hun arbeidsplaatsen te be-
houden waren de bezetting van de Parijse
effectenbeurs, het grote passagiersschip
'France', de Notre Dame, het dak van het
Parijse stadhuis, en interventies tijdens de
door «Le Parisien Libéré» gesponsorde
Ronde van Frankrijk.

De dood van Amaury op 2 januari 1977 is
aan de positieve afloop van het geschil
niet vreemd. Zijn opvolger, Claude Bellan-
ger, toonde zich heel wat soepeler tegen-
over de vakbondseisen. Ook slaagde hij
erin om de van 900.000 op 320.000
exemplaren teruggevallen oplage stilaan
weer op te krikken. Daarvoor heeft hij de
sensationele en schreeuwerige aanpak
van «Le Parisien Libéré» afgezwakt en
meer politiek nieuws en ernstige infor-
matie opgenomen.

Op 19 augustus stierf GROUCHO MARX,
de bekendste van de vier «Marx Brothers»,
te Los Angeles. Groucho Marx viel vooral
op door zijn scherpe humor en gevatte
snedige reacties.

De jongste tijd wordt er in de VERENIGDE
STATEN minder naar de TELEVISIE geke-
ken. In 1974 zaten de Amerikanen gemid-
deld nog meer dan zes uur per dag voor
hun beeldbuis. Die tijd is in 1975 met on-
geveer een kwartier teruggelopen. Hierbij
is het wel opmerkelijk dat het de eerste
maal is dat een daling in het TV-kijken
wordt vastgesteld

In amper twee maand tijd overleden twee
trendsetters van de populaire muziek van
de twintigste eeuw : op 16 augustus ELVIS
AARON PRESLEY, 42 jaar, en op 14 ok-
tober HARRY LILLIS 'BING' CROSBY, 73
jaar. De laatste wordt tot de 'crooners'
gerekend en verwierf grote bekendheid
via muzikale films. «White Christmas», uit
de film Holiday Inn (1942) wordt genoemd
als de grootste schlager aller tijden. Elvis
Presley kan wellicht niet zozeer als
grondlegger dan wel als het eerste idool
van rock 'n roll in het midden van de jaren

vijftig beschouwd worden. Met
«Heartbreak Hotel» luidde hij de nieuwe
muziekcultuur definitief in. Hij geldt als
symbool voor de eerste rock-generatie
maar, in zijn latere evolutie, eveneens
voor de integratie van rock 'n roll in de
amusementsmuziek. Het overlijden van de
'King' zorgt voor een overbezetting van de
grammofoonplatenperserijen over de
ganse wereld.

In het Nederlandse economische tijd-
schrift «Fem», werd het Nederlandse
TELEGRAAF-CONCERN genoemd als mo-
gelijk koper van de Brusselse HOSTE-
UITGEVERSGROEP. De directeur-generaal
van de Hoste-groep, Albert Maertens, die
«Het Laatste Nieuws» uitgeeft, heeft op 23
augustus deze berichten gelogenstraft.
Tussen beide groepen bestaat er sinds
geruime tijd wel samenwerking voor de
uitwisseling van redacteurs, en zustersven-
nootschappen staan in voor de ver-
spreiding van de produkten van de
groepen in beide landen. «Fem» haalde
onder meer als redenen voor een over-
name aan : moeilijkheden bij de groep
Hoste om de continuïteit van de uitgave
van verschillende bladen te kunnen verze-
keren en de expansiedrang van de Ne-
derlandse groep.

Einde augustus werd bekendgemaakt dat
de V.U.M. (Vlaamse Uitgeversmaatschap-
pij, die in juni 1976 de dagbladen van de
«Standaardgroep» overnam), GEEN aan-
vraag heeft ingediend voor de voor 1977
voorzien PERSTEUN. Derhalve werd
vrijwillig afstand gedaan van 13 miljoen Fr.
staatssteun. De heer André Leysen, afge-
vaardigde-beheerder van de V.U.M. moti-
veerde zijn houding met er op te wijzen dat
«zijn bedrijf gezond is en dat afhankelijk-
heid van het persbedrijf tegenover de
staat niet wenselijk is». Volgens het
weekblad «KNACK» van 21 september
1977 lijkt de heer Leysen met deze beslis-
sing én motivering «politieke» oogmerken
te hebben, daar ze «wel bijzonder snel in-
spelen op de standpunten van premier
Tindemans inzake overheidssteun aan
kranten». Tijdens z'n toespraak ter gele-
genheid van het tienjarig bestaan van het
V.E.V.-dagblad «De Financieel-Ekonomi-
sche Tijd» zei eerste minister Tindemans
nl. : «De financiële autonomie ook t.o.v. de
overheid is één van de grondvoorwaarden
van de vrije pers».

De SYNDICALE DELEGATIE van de V.U.M.
heeft in een motie, die in de onderne-

gingsraad werd voorgelezen, het niet-aanvaarden van de perssteun betreurd en tevens gesteld dat, gezien deze 13 miljoen nu verdeeld zullen worden over de zeven andere Vlaamse kranten, «deze persbedrijven miljoenen toegespeeld worden om onze bladen te beconcurreren». In de motie wordt de directie er bovendien aan herinnerd «dat het personeel ruim een jaar na het faillissement van de vroegere N.V.'s nog steeds wacht op de uitbetaling van achterstallige gelden». Tenslotte drong de syndicale delegatie er op aan dat de regering de uitkering van de V.U.M.-gelden aan de andere persbedrijven voorlopig zou blokkeren om de werkge-meenschap van de V.U.M. vooralsnog de kans te geven een beroep te doen op deze toelagen.

De BBC publiceerde begin september een rapport dat suggereert dat GEWELD OP DE TELEVISIE geweld in het dagelijks leven uitlokt. De studie is gebaseerd op gegevens over 1500 jongens in London, die tijdens het onderzoek tussen de 13 en 16 jaar waren. De gegevens werden verzameld tussen 1958 en 1971. Het bleek dat één op de acht jongens gedurende een periode van zes maanden betrokken was geweest bij tien tot honderd geweldplegingen, waaronder poging tot verkrachting, sigaretten uitdrukken op iemands lichaam en schoppen in het kruis. Jongens die weinig televisie keken pleegden opvallend minder geweld. Vooral het getoonde geweld in televisie-series en ontspanningsfilms heeft een slechte invloed; er was geen reden te veronderstellen dat geweld in nieuws- en actualiteitenprogramma's, sportreportages, science-fiction films, tekenfilms of blijspelen tot meer gewelddadigheid leidde. Het rapport wees er op dat het belachelijk zou zijn om televisie als enige oorzaak van geweld aan te duiden.

Op 9 september 1977 overleed te Berchem (Antwerpen) de tachtigjarige sportjournalist POL JACQUEMIJNS. Hij begon z'n bijna vijftigjarige journalistieke loopbaan bij het dagblad «Sportwereld», dat na de overname door de «Standaardgroep» werd samengesmolten met «Het Nieuwsblad». Hij schreef er vooral over voetbal en later ook over duivensport. Tussen 1954 en 1970 werkte hij mee aan verscheidene TV-programma's; zijn voetbalpraatje op zondagavond maakte hem ontzettend populair. Hij publiceerde een viertal suc-

cesrijke boeken over voetbal en over sportjournalistiek, en in 1966 verschenen zijn memoires onder de veelzeggende titel «Ik heb mensen gekend». Pol Jacquemijns wordt algemeen beschouwd als de grondlegger van de moderne sportjournalistiek in Vlaanderen. Zowel wegens zijn vakmanschap als wegens zijn minzame menselijkheid werd hij door iedereen geëerd en bewonderd.

Vanaf 1978 komen er in België heel wat wijzigingen in het stelsel van het KJK-EN LUISTERGELD. Vooreerst wordt de eenmalige inning bij het begin van het kalenderjaar vervangen door een gespreide inning, die zal gebeuren op basis van de eerste letter van de familie- of firmanaam van de belastingsplichtige. (Als overgangsmaatregel zal men einde 1977 een proportioneel gedeelte moeten betalen). In de tweede plaats wordt de betaling per toestel vervangen door een zgn. gezinsvergunning; d.w.z. dat men voortaan per gezin slechts eenmaal moet betalen, respectievelijk voor alle radio's (draagbaar of niet) en voor alle TV-toestellen binnen hetzelfde huis. Toestellen in een tweede verblijfplaats en autoradio's dienen afzonderlijk betaald. Mede door het feit dat de gecombineerde betaling (voor radio én TV) wordt afgeschaft, zal het kijk- en luistergeld ook fors verhogen: 528 Fr. voor een radio, 1.980 Fr. voor een zwart-wit televisie en 3.096 Fr. voor een kleurentoestel. Volgens de directeur van de Dienst Kijk- en Luistergeld is het niet uitgesloten dat de radiotaks over enkele jaren wordt afgeschaft, omdat het jaarlijks luistergeld nu reeds hoger ligt dan de prijs van goedkope radiotoestellen.

De franstalige beurskrant L'ECHO DE LA BOURSE, tot voor kort eigendom van de S.A. Imifi, is in september 1977 overgegaan in handen van een pas opgerichte vennootschap, de S.A. d'Édition de L'Echo de la Bourse. De nieuwe vennootschap werd gesticht door een groot aantal ondernemingen, instellingen en personen uit de financiële en economische wereld. Maurice Brébart, directeur van «La Dernière Heure», wordt afgevaardigd-beheerder en zal het dagelijks beleid van de krant voeren. De nieuwe uitgever zal de lijn van de krant voortzetten als verdediger van de vrije markteconomie.

Binnenkort zal zowel de duur als de uurregeling van het NOS-NIEUWS gewijzigd worden. Het journaal zal voortaan dertig minuten duren en voor het avondprogramma, om halfacht (i.p.v. om acht uur) op antenne komen. Daardoor zullen de nieuwsuitzendingen van 19 uur en van 21.30 uur (op Nederland 1) wegvallen. Ook het tweede nieuws, op het einde van de uitzending, zal meer zendtijd krijgen. Een en ander is een gevolg van een opmerkelijke daling van de kijkdichtheidcijfers van het nieuws. In nauwelijks twee jaar tijd is het aantal «nieuws-kijkers» in Nederland van 4 miljoen op 3 miljoen teruggelopen.

Naast verschillende nieuwe tijdschriften zijn dit jaar ook twee nieuwe kranten op de Franse markt gekomen. In maart verscheen «Le Matin», een linksgericht ochtendblad; sedert 19 september is er J'INFORME. Directeur van «J'Informe» is Joseph Fontanet, centumpoliticus, gewezen leider van de kristendemokratische MRP. Philippe Heyman, de 39-jarige hoofdredacteur van «J'Informe», komt van de economische tijdschriften «Vision» en «Entreprises».

De belangwekkendste ontwikkeling in de Franse nationale dagbladpers is wel - met het oog op de verkiezingen in maart 1978? - de terugkeer naar politieke bladen na een jarenlange trend in de richting van 'populaire' kranten met veel sensatie en zo weinig mogelijk politieke informatie. Deze laatste richting wordt verpersoonlijkt door Robert Hersant, de Franse Axel Springer, eigenaar van o.a. «Le Figaro» en «France-Soir».

Tijdens een TV-interview verklaarde Fontanet dat zijn krant mikt op de lezers van «Le Monde» die zich ergeren aan bepaalde stellingnamen van deze krant. Ook het feit dat de geldschietters van «J'Informe» absoluut wilden dat het (net als «Le Monde») een avondkrant werd, wijst in die richting. Temeer daar een ochtendkrant meer kans zou maken aangezien de lezers van «Le Figaro» volgens een marktonderzoek voor het grijpen zouden liggen. Naar de enorme publiciteitscampagne die aan het eerste nummer voorafging te oordelen, ontbreekt het J'Informe niet aan geld. De herkomst van dit geld is evenwel nogal duister. Geruchten doen de ronde dat een aantal van de geldschietters dezelfde zijn als die welke in 1956 zonder succes «Le temps de Paris» tegen «Le Monde» lanceerden. Toen moest men na 80 dagen en met een deficit van zowat 85 miljoen Fr. de strijd staken.